

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt tres Indices, unus Titulorum initio Operis, duo rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem, prior quidem super Tomum praesentem, alter compendiosus super Universum Jus Canonicum

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

Titulus XXV. De Clerico Percussore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75255)

sine determinatione temporis : ideoque post aliquot dies , vel quando placuerit , Episcopus cum Diacono poterit dispensare ; non autem dispensari poterit cum Episcopo vel Presbytero ante trimestre , vel bimestre elapsum , Diaz *pract. crim. cau. c. 71. n. 1.* Porro suspensionem hanc in

Diaconum Venatorem latam , Gloss. *fin. in c. 1. cit.* extendit etiam ad Subdiaconum. Minores verò Clerici arbitrio Judicis plectendi sunt *arg. c. de causis 4. de Offic. Deleg. Host. Summ. n. 4. Anchar. b. t. Vivian. in c. 1. b. tit. prop. fin. Barbof. ibid. n. 6. § 10. Medices de Venat. q. 9. n. 8. § 9. Vallens. hic n. 1. Pirhing n. 1. § 4. König n. 2. Wiestner n. 2. Reiffenstuel n. 9.* quod tamen restringendum est ad solos Clericos in Minoribus , qui Beneficia Ecclesiastica obtinent : secus quoad alios ; hi enim nullam poenam incurrunt. Pirhing *n. 4. cit.*

10 Porro ad incurrendam poenam , in Clericos statutam , idem Pirhing *l. cit.* cum Host. *in c. 1. cit. fin.* requirit , ut præcedat monitio *arg. can. indignè 21. caus. 12. q. 2.* ubi dicitur , quòd vindictam debeat precedere admonitio. Sed contrarium tenet Diaz *c. 71. cit. n. 4.* ubi ait , quòd monitio hæc operetur , ut , si Clericus admonitus à Venationibus cessare nolit , possit deponi , non propter Venationem , sed propter inobedientiam.

11 Imò has poenas consuetudine abrogatas , notat Wagnereck *b. tit.* quâ consuetudine etiam derogatum est Cano-

nibus , siquiescent , quibus talis quoque Venatio , & requisita ad eam v. g. canes , retia &c. prohiberentur , quæ nec ab Officiis Divinis avocant , nec mansuetudini Clericali contraria sunt ; cum enim talis Venatio , & requisita ad eam ex se indifferentia , & Jure naturali , permessa sint , ut dictum est *n. 4.* utique valebit consuetudo contra Legem talia prohibentem *arg. c. fin. de Consuet. Pirhing n. 4. fin. Reiffenstuel n. 10.*

Quæritur 6. an bene gravior poena Episcopo , quàm Presbytero , & huic , quàm cæteris Clericis sancita sit ? Videtur non bene sancita esse ; quia *c. usurarum 1. V. qui verò de Usur. in 6.* Episcopalis Ordinis Prælato minor , quàm inferioribus Clericis , ubi par delictum est , poena imponitur ; & aliàs generalis est Regula , quòd qui majori nobilitate , & dignitate fulget , mitius puniatur *c. pastoralis 28. pr. ibi , Dignitati deserat de Offic. Deleg. & l. sacrilegii 6. pr. ibi , Aut si honestiori loco natus sit ff. ad Leg. Jul. Pœculat.*

Verùm hæc Regula , ut Tiraquell. *13 de pœn. temper. cas. 37.* notat , solum procedit , quando Dignitas Delicti gravitatem non auget : secus , si ex delinquentis Dignitate crescat , prout fit in casu præsentis. Hinc dicendum , merito Venatores Episcopos graviori , quàm inferiores Clericos poenâ affici. Gonzal. *in c. 1. b. tit. n. 8. fin. Wiestner hic n. 4.*

TITULUS XXV.

De Clerico Percussore.

SUMMARIUM.

1. Specialiter prohibentur Clerici percutere alios.
2. &c. Quibus id liceat ?
3. An Prælati Clericos sibi subditos disciplina causa possit percutere manu propria ?
6. Et , si per alium , per quem ?

7. Qualis debeat esse ista percussio ?
8. &c. Poena Clerici Percussoris.
10. Hodierna observantia circa hoc.
11. Privilegia.
12. Quando Clericus percussor deponi possit etiam ob percussorem non enormem ?

1 Venationem sequitur percussio , quæ duplex est , manu , & linguâ. Manu percutientes Malefici , linguâ percutientes Maledici , appellantur : de his sermo erit Titulo sequente , in præsentis de prioribus. Specialiter autem cuius Clerico , præsertim in Majoribus constituto , prohibitum est Laicum etiam delinquentem sive fidelem , sive infidelem propriis manibus percutere *can. quid autem 1. & can. Episcopum 7. dist. 45. can. non licet 25. dist. 26. & c. si quis 1. b. tit.* Ratio est quia percussio repugnat modestiæ Clericali , ac

mansuetudini Christi , quàm imitari debent Clerici. König *hic n. 1. Reiffenstuel ibid. n. 2.* Verùm prohibitio hæc limitationem patitur ; nam aliquibus Clericis percussio moderata sibi subditorum non est prohibita. Hinc

Quæritur 1. quibus Clericis licitum sit percutere alios Clericos , vel Laicos ? *n. 1.* id possunt Præceptores , aut Magistri Artium Liberalium , si verba , & minæ non proficiant , tunc enim possunt venire ad verbera , sed moderata , prout ratio culpæ , & qualitas personæ exigit.

Δ 2

⊗

& consuetudine receptum est *can. aut facta 19. dist. 1. de penit. & l. sed § si 5. §. fin. ff. ad Leg. Aquil. proceditque hoc*, etiam si Discipuli, quos ita corrigunt, sint Clerici; nam si moderata, & correctionis causâ sit facta percussio, eâ utentes Excommunicationem Canonis non incurrunt *c. super eo 1. §. nec Clerici. §. neque Magister. c. ex tenore 10. & c. cum voluntate 54. §. fin. de sent. Excomm.* quia nec suadente Diabolo facta, nec violenta censetur. Abb. *in c. 1. h. tit. n. 1. Navar. Man. c. 27. n. 81. Suar. de Censur. D. 22. sect. 1. n. 48. Molin. tr. 5. de Just. D. 56. n. 4. Conink D. 14. de Censur. dub. 15. n. 190. §. seqq. Laym. l. 1. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 8. §. quarta. Bonacin. D. 2. de Censur. in part. q. 3. p. 6. sect. 4. n. 4. Palao tr. 29. D. 3. p. 23. §. 3. n. 6. Gonzal. in c. 4. h. tit. n. 3. Wiestner bic n. 2. Reiffenstuel n. 3. §. 9.*

3. Similiter Excommunicationem Canonis non incurrunt Seniores Sacerdotes, & alii Clerici, si zelo devotionis pueros, vel adolecentes, in minoribus Ordinibus constitutos, dum Officium Divinum turbant, leviter percutiunt *c. cum voluntate cit. §. fin. & c. veniens 16. de sent. Excomm. Abb. ibid. n. 1. Barbof. n. 1. Palao l. cit. n. 6. Wiestner n. 3. Reiffenstuel n. 9.*

4. Possunt Prælati Ecclesiastici tam Sæculares, quàm Regulares disciplinæ causâ moderatè percutere Clericos, & Religiosos sibi subditos, in Minoribus quidem Ordinibus constitutos etiam pro levioribus culpis, in Majoribus autem tantum pro gravioribus *can. cum Beatus 8. dist. 45. can. non licet 25. pr. dist. 86. Palao l. cit. n. 10. Pirh. bic n. 1. Wiestner n. 4. Reiffenstuel n. 9.*

5. Quæritur 2. an Prælatus Ecclesiasticus Clericos sibi subditos disciplinæ causâ percutere propria manu possit? *§. distinguendo inter Episcopum, & alios Prælatos inferiores Episcopo: hi verberare Clericos sibi subditos etiam in propria persona possunt; non verò Episcopus, sed id facere per alium debet can. non licet 25. dist. 86. Excipitur, si alium Clericum, qui id faciat, reperire non possit; tunc enim etiam Episcopus per se verberare Clericum potest. Gloss. in can. non licet cit. Abb. in c. 24. n. 8. de sent. Excomm. Pirhing bic n. 1.*

6. Dubitatur, cui demandari verberatio Clerici, vel Religiosi ab Episcopo, vel Prælato Ecclesiastico possit? *§. demandari debet alteri Clerico, vel Religioso, non verò Laico; alioquin tam Episcopus verberari mandans, quàm Laicus ex mandato Clericum percutiens Excommunicationem incurrunt, etiam si justa verberandi causa subsit arg. c. universitatis 24. de sent. Excomm. Diaz præd. crim. can. V. verberari c. 136. n. 2. §. 3. Suar. de Cen-*

sur. D. 22. sect. 1. n. 42. Barbof. in c. 24. cit. n. 2. Pirhing bic n. 1. Wiestner n. 5. Reiffenstuel n. 7. Excipitur, nisi Clericus penitus esset incorrigibilis; tunc enim per Laicum verberari poterit arg. c. ut supra 35. de sent. Excomm. Gloss. in cas. Summ. dist. 45. Pirhing l. cit. de quo tamen dubitat Diaz l. cit. cum c. cit. loquatur solum de captura facienda per Laicum, & nihil de verberibus.

7. Quæritur 3. qualis debeat esse hæc percussio? *§. debet esse hæc moderata can. disciplina 9. §. seqq. cum præfat. Gratiani incipit Salomon dist. 45. Engl. bic §. quodsi.* Et hinc si Prælatus debitam correctionem in verberando excedat notabiliter, incidunt in Excommunicationem *can. siquis suadente reservatam Papæ, & mittuntur in exilium can. cum beatus 8. fin. pr. dist. 45. Abb. in c. 24. de sent. Excomm. n. 9. & si ex immoderata, & incauta percussione, etiam disciplinæ causâ facta, sequatur mors, vel mutilatio, contraheretur Irregularitas c. Presbyterum 7. de Homicid. Pirhing bic n. 1.*

8. Quæritur 4. quæ sit pœna Clerici alium. etiam Laicum, illicite percutientis? *§. c. siquis 1. h. tit. primò jubetur corrigi pro excessu percussione, & qualitate delicti, ac delinquentis ad arbitrium Superioris; & si non respuerit, deponi. Ex quo sequitur 1. quòd, si se emendaverit, non sit deponendus. Gloss. fin. in c. 1. cit. Engl. bic pr. Pirhing n. 2. Reiffenstuel n. 4. & hinc iterum. Sequitur 2. non esse deponendum Clericum de gradu, & statu Clericali propter unam, vel alteram simplicem percussione; quia post correptionem expectanda est emendatio prout dictum est.*

9. Excipitur autem, si Clericus aliquem 9. lethaliter, vel enormiter percussisset; nam hic etsi istud vel semel tantum fecisset, deponendus esset, etiam sine ulla monitione *arg. can. fin. dist. 25. & c. præterea 2. h. tit. Gloss. in c. 1. eod. Hoff. ibid. Pirhing bic n. 2. Reiffenstuel n. 4. §. 5. Ratio est, quia talis percussio gravissimè adversatur Statui, modestiæ, & mansuetudini Clericali.*

10. Quæritur 5. quæ sit hodierna observantia Statutorum de percussione Clericorum, vel Laicorum? *§. hodie per consuetudinem recessum est in multis à rigore Canonum, præsertim circa prohibitionem, ne Prælatus Clericos delinquentes verberari curent per Laicos; nam ut de consuetudine Galliæ testatur Barbof. in c. 24. de sent. Excomm. n. 2. ibidem Episcopi Clericos delinquentes castigant per Laicos. Et hanc consuetudinem, ut Prælatus Ecclesiastici mediis Laicis capiant, in vincula conjiciant, flagellorum publica puni-*

nitioe afficiant, & si opus fuerit, torqueant, ac in trirremibus puniant, etiam alibi passim vigere docent Abb. in c. 12. cit. n. 6. Navar. comment. 3. de Regul. n. 52. Clar. S. fin. q. 77. n. 3. Molin. tr. 3. de J. S. J. D. 56. n. 8. Suar. D. 22. de Censur. sect. 1. n. 44. Coninck. D. 14. dub. 15. n. 191. Avil. p. 2. de Censur. c. 5. D. 3. dub. 12. Filluc. tr. 15. c. 1. q. 1. Laym. l. 1. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 9. §. porro. Bonacin. de Censur. in part. D. 2. q. 3. p. 6. sect. 4. n. 5. Palao tr. 29. D. 3. p. 23. §. 3. n. 11. Wiestner hic n. 6. idque merito; ne alias contra c. ut fame 35. de Sent. Excomm. delicta maneant impunita, cum difficile sit reperire Clericos, qui velint in se suscipere munus capiendi, incarcerandi, & verberandi alios delinquentes Clericos. Accedit, quia hujus generis punitionis executio minus decet personam Ecclesiasticam.

Imò id FF. Minoribus ab Alexandro VI. & Leone X. concessum est per Privilegium, ut subditos suos castigare verberibus possint per Religiosos Laicos, seu

Conversos, habetur Compend. Privil. Minor. V. Absolutio ordinaria §. 20. §. 27. conf. id etiam competit ceteris Prælati Ordinum, qui cum iisdem privilegiorum communicationem habent, ut notat Palao l. cit. fin. Quapropter partim his Privilegiis, partim consuetudine introducta possunt Religiosi Prælati absque ulla necessitate Religiosos sibi subditos correctione dignos punire medio Religioso etiam Laico. Navar. de sent. Excomm. conf. 42. alias 28. Molin. tr. 3. D. 51. n. 5. Coninck l. cit. n. 191. Laym. n. 9. Palao l. cit.

Quæritur 6. quando Clericus percussor deponi possit etiam ob percussio- nem non enormem? R. tunc, quando consuetudinem habet percutiendi, ita, ut facile procedat ad verbera, etiam pro minimis rebus, præsertim juncto scandalo; nam hic, si admonitus se non correxerit, non debet in Gradu, seu statu Clericali permanere, cum Clericos deceat imitatio mansuetudinis Christi. Pirhing hic n. 2. König ibid. n. 2.

TITULUS XXVI.

De Maledicis.

SUMMARIUM.

1. Quid, & quotuplex sit Maledictum?
2. Quis dicatur Maledicus in proximum privatum?
3. Quale peccatum committat?
4. Et quam pœnam incurrat?
5. &c. Quid sit statutum in eos, qui maledicunt Principi Seculari?
7. &c. Vel Pontifici?
10. &c. Aut alii Prælato Ecclesiastico?
13. &c. Modi, quibus aliquis Maledicus possit fieri in DEUM.
15. &c. Hujus pœna.
18. &c. Quando pœnae hæc incurrantur?
20. &c. Quæ sit hodierna pœnarum istarum observantia?
23. &c. Quis sit Judex competens respectu criminis Blasphemie?

Quæritur 1. quid, & quotuplex sit Maledictum: R. Maledictum, vel Maledictio à male dicendo, vel loquendo sic nuncupatum est, & dicitur malum dictum, seu mala locutio de alio: & qui ita male loquuntur, Maledici vocantur. Host. Summ. n. 1. h. tit. Pirhing hic. n. 1. König n. 1. Reiffenstuel n. 2. Dividitur in Detractionem, Calumniam, & Blasphemiam, indeque Maledici in Detractores, Calumniatores, & Blasphemos. Blasphemia committitur in DEUM, vel Sanctos; Detractio, & Calumnia in homines, idque vel in Principem, vel in privatum aliquem.

Quæritur 2. quis dicatur Maledicus in proximum privatum? R. qui famam, & exultationem ejusdem deprimit vel aliquid mali e. g. quod sit fur, aut adulter &c. de eo enuntiando, vel bonum, & qua-

litatem ipsi competentem v. g. ingenuitatem, nobilitatem &c. inficiando: quod dupliciter fieri potest, scilicet vel absente proximo; & tunc est Detractio: vel eo præsentem; & tunc Calumnia appellatur. Pirhing hic n. 1.

Utrumque peccatum ex genere suo mortale est, & ejus reus in foro conscientie ad reparationem famæ, & exultationis læsæ; in externo autem Actione injuriarum, & Palinodiæ, seu Recantationis tenetur l. item 15. §. generaliter 27. ff. & l. qui liberos 9. cum seqq. c. de Injur.

Clericus in proximum maledicus, maxime Sacerdos, olim ad injuriæ veniam postulandam cogebatur; & si renueret, degradabatur, i. e. suspendebatur, neque ante præstitam satisfactionem ad Officium Ecclesiasticum unquam revocabatur ex Decreto Concil. Carth. IV. relato can. Clericus